

LUONNOS MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN ASETUKSEKSI ERÄIDEN ELINTARVIKKEIDEN ILMOITTAMISESTA VOIMAKASSUOLAISEKSI ANNETUN MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN ASETUKSEN (1010/2014) 4 § :N MUUTTAMISESTA

Taustaa

Suomen kansallisessa lainsäädännössä on vuosikymmenien ajan ollut elintarvikkeen suolapitoisuuden ilmoittamista koskevia säännöksiä. Elintarvike täytyy ilmoittaa voimakassuolaiseksi, jos suolapitoisuus ylittää lainsäädännössä asetetut elintarvikeryhmäkohtaiset rajat. Voimassa oleva asetus tiettyjen elintarvikkeiden ilmoittamisesta voimakassuolaiseksi on vuodelta 2014 (maa- ja metsätalousministeriön asetus 1010/2014).

Lainsäädännön muutostarpeet

Voimassa olevan asetuksen antamisen jälkeen markkinoille on tullut huomattava määrä tuotteita, joissa eläinperäiset rasvat ja proteiinit on korvattu kasvirasvoilla ja kasviproteiineilla. Pitkälle jalostetut kasvipohjaiset valmisteet saattavat sisältää paljon suolaa. On perusteltua edellyttää voimakassuolainen-merkintää myös kasvipohjaisilta valmisteilta, joita käytetään juuston, makkaroiden, lihaleikkeleiden tai kalavalmisteiden tapaan.

Asetusehdotuksen sisältö

4 § Elintarvikkeiden ilmoittaminen voimakassuolaiseksi

Pykälän 1 momentti ehdotetaan muutettavaksi siten, että voimakassuolainen-merkintä vaadittaisiin juuston lisäksi myös juuston tapaan käytettäviltä kasvipohjaisilta valmisteilta (1 kohta), makkaroiden lisäksi myös makkaroiden tapaan käytettäviltä kasvipohjaisilta valmisteilta (2 kohta), leikkeleenä käytettävien lihavalmisteiden lisäksi myös leikkeleen tapaan käytettäviltä kasvipohjaisilta valmisteilta (3 kohta) sekä kalavalmisteiden lisäksi myös kalavalmisteiden tapaan käytettäviltä kasvipohjaisilta valmisteilta (4 kohta).

Voimassa olevan asetuksen antamisen jälkeen markkinoille on tullut huomattava määrä erilaisia kasvipohjaisia valmisteita, joita käytetään juuston, makkaroiden, lihaleikkeleiden ja kalavalmisteiden tapaan. Näiden uusien elintarvikkeiden suolapitoisuus saattaa olla yhtä korkea tai jopa korkeampi kuin perinteisillä eläinrasvoja ja –proteiineja sisältävillä valmisteilla. Tästä syystä on perusteltu edellyttää voimakassuolainen-merkintää myös näiltä kasvipohjaisilta valmisteilta, jos niiden suolapitoisuus ylittää pykälässä säädetyt rajat.

Pykälän 3 momentissa säädetään, että tieto voimakassuolaisuudesta on annettava myös vähittäismyyntipaikassa pakkaamattoman myytävistä juustoista, makkaroista ja leikkeleenä käytettävistä lihavalmisteista. Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että tieto voimakassuolaisuudesta olisi ilmoitettava myös juuston tapaan käytettävistä kasvipohjaisista valmisteista (1 kohta), makkaroiden tapaan käytettävistä kasvipohjaisista valmisteista (2 kohta) sekä leikkeleen tapaan käytettävistä kasvipohjaisista valmisteista (3 kohta).

Muilta osin pykälä vastaa voimassa olevaa lainsäädäntöä.

Pykälän 5 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitettuja tietoja ei tarvitse ilmoittaa elintarvikkeista, joita pieniä tuotemääriä valmistava elintarvikealan toimija toimittaa suoraan loppukuluttajalle tai paikalliselle vähittäismyyntipaikalle, joka toimittaa tuotteet suoraan loppukuluttajalle. Tällaiset toimijat on vapautettu pakollisen ravintoarvomerkinnän esittämisestä myös valmiiksi pakattujen elintarvikkeiden osalta (elintarviketietoasetus, liite V.19). Elintarviketietoasetuksen liitteen V kohdan 19 tarkoituksena on helpottaa erityisesti pieniä käsityövaltaisia yrityksiä, jotka eivät välttämättä pysty selvittämään valmistamiensa elintarvikkeiden ravintosisältöä. Pieni määrä kussakin yksittäisessä tapauksessa riippuu pääasiassa kyseisestä elintarvikkeesta ja sitä on arvioitava tuotteita valmistavan toimijan, tuotteita ostavan toimijan sekä kuluttajan näkökulmasta. Paikallisena toimintana voidaan pitää maakunnan tai sitä vastaavan alueen sisällä tapahtuvaa toimintaa. Pienimuo-

toista toimintaa arvioitaessa voidaan tukeutua myös verolainsäädäntöön. Yrityksen harjoittama pienimuotoinen liiketoiminta, joka on jätetty arvonlisäverotuksen ulkopuolelle, on määritelty Verohallinnon sivuilla:

<https://www.vero.fi/haku/?query=pienimuotoinen%20toiminta>

Voimaantulo

Asetus ehdotetaan tulevaksi voimaan 1.6.2026. Tuotteet, jotka on valmistettu ja pakattu ennen tämän asetuksen voimaantuloa, saadaan myydä loppuun edellyttäen, että ne täyttävät ennen tämän asetuksen voimaantuloa voimassa olleet vaatimukset.

Asetusluonnoksen valmistelu

Asetusluonnos oli lausuntokierroksella yhdessä elintarviketietojen antamisesta kuluttajille annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (834/2014) muutosehdotuksen kanssa 25.10.-8.12.2023.

Lausunnon eräiden elintarvikkeiden ilmoittamisesta voimakassuolaiseksi annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (1010/2014) 4 §:n muuttamista koskevat ehdotuksesta antoivat sosiaali- ja terveysministeriö, Ruokavirasto, Terveystieteiden tutkimuskeskus THL, Espoon kaupunki, Oulun kaupunki, Kuluttajaliitto, Elin-
tarviketeollisuusliitto ETL, Päivittäistavarakauppa PTY (vastusti), Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK, Sydänliitto ja Marttaliitto. Voimakassuolainen-merkinnän edellyttämistä myös tuotteilta, joissa eläin-
peräiset rasvat ja proteiinit on korvattu kasvirasvoilla ja kasviproteiineilla, kannatettiin laajasti.